

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady ustanawiającej Wspólnotowy Mechanizm Ochrony Ludności (przekształcenie)

COM(2006) 29 wersja ostateczna — 2006/0009 (CNS)

(2006/C 195/10)

Dnia 7 marca 2006 r. Rada, działając na podstawie art. 37 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej.

Sekcja ds. Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu na ten temat, wydała opinię w dniu 26 kwietnia 2006 r. (sprawozdawca: María Candelas SÁNCHEZ MIGUEL).

Na 427. sesji plenarnej w dniach 17-18 maja 2006 r. (posiedzenie z dnia 17 maja 2006 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 144 za do 1 przeciw — 1 osoba wstrzymała się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 EKES pozytywnie ocenia przyjętą przez Radę decyzję w sprawie wspólnotowego mechanizmu ochrony ludności i uważa, że ogólnie rzecz biorąc, ujęto w niej uwagi Komitetu zawarte w jego opinii w sprawie komunikatu o usprawnieniu tego mechanizmu⁽¹⁾, przyjętej w listopadzie 2005 r.

1.2 Pragniemy ponadto podkreślić, że zastosowanie przekształcenia, będącego jedną z metod upraszczania prawodawstwa wspólnotowego, ułatwia zapoznanie się z tym aktem prawnym oraz wdrożenie go przez władze państw członkowskich kompetentne w dziedzinie ochrony ludności. Dzięki temu może on okazać się bardziej skuteczny w obliczu klęsk żywiołowych czy katastrof spowodowanych przez człowieka.

1.3 Możliwości interwencyjne mechanizmu, zarówno na terytorium UE, jak i poza nim, zwiększą się dzięki poszerzeniu zakresu działań, co wynika z szerszych kompetencji oraz, przede wszystkim, z przeznaczenia większej ilości lepszych środków. Bardzo istotne jest wskazanie na koordynację tego mechanizmu z mechanizmem ONZ, tj. Biurem Narodów Zjednoczonych ds. Koordynacji Pomocy Humanitarnej. Niemniej jednak Komitet jest zdania, że należy również włączyć do tej koordynacji Czerwony Krzyż oraz organizacje pozarządowe działające w rejonach dotkniętych klęską i że mechanizm powinien koordynować działania wolontariuszy, odgrywających ważną rolę podczas katastrof.

1.4 Przeznaczenie na potrzeby mechanizmu odpowiednich środków budżetowych jest zasadniczym warunkiem jego dobrego funkcjonowania. Od tego bowiem zależy uznanie konieczności poprawy informacji, dostępność środków transportu, przyznanie środków na szkolenie specjalistów itp. Ze względu na kluczowe znaczenie tej kwestii, Komitet ponownie podkreśla nieodzowność jej uwzględnienia oraz uważa, że Komisja powinna dysponować odpowiednimi środkami i wymagać od państw członkowskich wypełniania zobowiązań w tej dziedzinie, aby mechanizm ochrony ludności w swoim całokształcie mógł spełniać swoją rolę.

⁽¹⁾ Opinia CESE 1491/04 z 14 grudnia 2005 r.; Dz.U. C 65 z 17.03.2006, str. 41.

2. Wstęp

2.1 Wspólnotowy mechanizm ochrony ludności został stworzony w 1981 r.⁽²⁾ i wraz z Programem działań w zakresie ochrony ludności⁽³⁾ służy od tej pory łatwiejszemu organizowaniu pomocy i lepszej koordynacji działań w sprawie ochrony ludności zarówno na terytorium UE, jak i poza nim. Zebrane w ciągu tych lat doświadczenia dotyczące funkcjonowania mechanizmu wskazują na konieczność usprawnienia go, zwłaszcza że zarówno Rada, jak i Parlament Europejski uznały jego znaczenie podczas wielkich klęsk, które wydarzyły się na terytorium UE i poza nim.

2.2 W celu udoskonalenia mechanizmu, Komisja przedstawiła komunikat⁽⁴⁾, w którym zaproponowano szereg usprawnień, polegających głównie na:

- zwiększeniu koordynacji mechanizmu z krajowymi systemami ochrony ludności, a także z organizacjami międzynarodowymi, szczególnie z ONZ;
- zwiększeniu stopnia przygotowania zespołów, ze szczególnym uwzględnieniem modułów szybkiego reagowania i stworzenia modułów rezerwowych w każdym państwie członkowskim, gotowych do działania wewnątrz UE i poza nią;
- analizie i ocenie potrzeb w przypadku każdej z katastrof za pomocą systemu ostrzegania, który korzystałby ze środków europejskiego ośrodka monitoringu i informacji (CECIS);
- wzmocnieniu bazy logistycznej.

⁽²⁾ Decyzja 2001/792/WE, Euratom

⁽³⁾ Decyzja Rady 1999/847/WE z 9 września 1999 r.

⁽⁴⁾ Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów w sprawie usprawnienia wspólnotowego mechanizmu ochrony ludności. COM(2005) 137 końcowy

2.3 EKES wydał już opinię⁽⁵⁾ w sprawie tego komunikatu. Komitet odniósł się w niej pozytywnie do treści wniosku w sprawie usprawnienia mechanizmu, ale uznał, że niektóre rozwiązania można by ulepszyć korzystając ze zdobytych doświadczeń, zwłaszcza z niedawnych interwencji podczas katastrof, które miały miejsce w Azji. W tekście wspomnianej opinii, Komitet zaproponował Komisji kolejno następujące sposoby większego usprawnienia mechanizmu:

- wzmocnienie systemu CECIS (wspólnego systemu łączności i informacji dla sytuacji kryzysowych) poprzez przejście na strukturę opartą na połączeniach satelitarnych, co pozwoliłoby na lepsze zapoznanie się z sytuacją po danej katastrofie i dzięki temu dysponowanie danymi koniecznymi do skuteczniejszej interwencji, jeśli chodzi o środki i personel;
- uwzględnianie w szkoleniach zespołów interwencyjnych konieczności nauczania języków obcych, ponadto potrzebny jest wyraźny sposób identyfikacji osób wysyłanych na miejsce katastrofy przez UE;
- zapewnienie minimalnych środków działania, które byłyby koordynowane w ramach mechanizmu, a ponadto przez ONZ — w tym celu konieczne wydaje się utworzenie scentralizowanego organu technicznego działającego 24 godziny na dobę, wyposażonego w budżet, który umożliwiałby jak najlepsze warunki działania;
- możliwość korzystania w ramach mechanizmu ze środków własnych, zarówno komunikacyjnych, jak i transportowych.

3. Komentarze do wniosku

3.1 Omawiany wniosek dotyczący decyzji Rady, scalający w jeden tekst poprzednią decyzję z 23 października 2001 r. i wspomniany komunikat, wpisuje się w podjęty przez Komisję program uproszczenia legislacyjnego. Zastosowana tu metoda przekształcenia sprzyja przyswojeniu tego aktu prawnego przez sam mechanizm, jak i jego wdrożeniu przez władze państw członkowskich odpowiedzialne za ochronę ludności. Ponadto znacznie poprawiono postanowienia dotyczące zarówno funkcjonowania Wspólnotowego Mechanizmu Ochrony Ludności, jak i wyposażenia go w środki umożliwiające skuteczność działań.

3.2 Komitet z zadowoleniem przyjmuje tę inicjatywę, zawierającą dokładniejsze określenie funkcji organu wspólnotowego, który ma koordynować działania interwencyjne wobec katastrof na terytorium UE i poza nim, w szczególności dlatego, że poszerzono zakres interwencji — z jednej strony o katastrofy spowodowane przez człowieka i zamachy terrorystyczne, a z drugiej strony o przypadkowe zanieczyszczenia mórz.

3.3 Za jeszcze istotniejsze Komitet uważa włączenie do jej treści niektórych z ulepszeń mechanizmu zalecanych w opinii Komitetu z 2005 r. Warto wyróżnić tu włączenie do art. 2 wzmianki o udostępnianiu zasobów i zdolności wojskowych na cele wspierania ochrony ludności, biorąc pod uwagę, że w wielu przypadkach są one niezbędne do szybkiego i skutecznego działania. Ujęto w niej też inne z naszych zaleceń, dotyczące przyjęcia na szczeblu Wspólnoty ustaleń dotyczących transportu, logistyki oraz innego rodzaju działań wspierających.

3.4 Komitet ponownie wyraża swoją aprobatę dla tworzenia przez państwa członkowskie modułów interwencyjnych koordynowanych w ramach mechanizmu, które będą pozostawać w stałym związku z ośrodkiem CECIS, dzięki czemu za pośrednictwem systemu wczesnego ostrzegania będzie można podjąć działania interwencyjne z wykorzystaniem odpowiednich środków, włącznie z dodatkowymi środkami transportu.

3.5 Wprowadzono też zmianę nieprzewidzianą w komunikacie, odnoszącą się do działań interwencyjnych poza terytorium UE. Zmiana ta polega na tym, że państwo członkowskie sprawujące prezydencję Rady UE ma nawiązać kontakt z dotkniętym katastrofą państwem trzecim, mimo że informacjami dysponować będzie CECIS, a Komisja wyznaczy zespół koordynujący, który z kolei będzie koordynował swoje działania z Organizacją Narodów Zjednoczonych. Zdaniem Komitetu, włączanie najwyższych przedstawicieli UE do działań wspólnotowego mechanizmu ochrony ludności jest istotne i dlatego też EKES apeluje o zaangażowanie przedstawiciela UE ds. polityki zagranicznej. Niemniej jednak nie wydaje się, aby ostatecznie zaproponowany system miał funkcjonować optymalnie.

3.6 Warto wyróżnić nowy art. 10, w którym ustala się sposoby uzupełniania działań mechanizmu wspólnotowego o działania krajowych organów ochrony ludności, polegające na udostępnieniu środków transportu i na mobilizacji modułów i zespołów mogących podjąć działania na miejscu.

3.7 Wreszcie w art. 13 ustanowiono kompetencje Komisji w dziedzinie realizacji wszystkich działań przewidzianych w omawianej decyzji, a szczególnie w zakresie udostępniania środków interwencyjnych, systemu CECIS, zespołów ekspertów, szkoleń dla ekspertów oraz wszelkich innych dodatkowych form wsparcia. EKES pozytywnie ocenia fakt, że uznano konieczność dysponowania odpowiednimi środkami, ale uważa, że należy je określić ilościowo, tak aby można było podjąć działania w każdej z przewidzianych dziedzin kompetencji.

Bruksela, 17 maja 2006 r.

Przewodnicząca

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Anne-Marie SIGMUND

⁽⁵⁾ Zob. przypis 1